

KUREMAA ALEVIKU STRATEEGIA

2022- 2027

Koostatud Leader koostööprojekti „Arukad külad“ raames

Kuremaa 2022

Sisukord

Sisukord.....	2
Kasutatud lühendid.....	3
Sõnaseletused	3
1. SISSEJUHATUS.....	4
2. SIHTRÜHMADE KAASAMINE.....	6
3. KÜLA AJALUGU, ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS	8
3.1 Kuremaa asukoht.....	8
3.2 Demograafilised ja sotsiaalmajanduslikud näitajad	9
3.3 Olemasolevad ressursid.....	11
3.4 Inimeste oskused	14
3.5 Kogukonna kogemused, edulood, käimasolevad projektid.....	14
3.6 Seosed teiste arengukavadega	16
3.6.1 Seosed riikliku turismistrateegiaga 2022-2027	16
3.6.2 Seosed Jõgevamaa arengustrateegiaga 2035+	17
3.6.3 Seosed Jõgeva valla arengukavaga.....	18
3.6.4 Seosed Jõgevamaa Koostöökoja arengustrateegiaga 2015-2023	20
3.6.5 Seosed SA Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskuse strateegiaga	20
3.7 Kuremaa küla SWOT	21
4. SEKKUMISLOOGIKA	23
4.1. Üldine eesmärk.....	23
4.2. Arengueesmärgid	23
4.2.1 Avalik ruum.....	23
4.2.2 Rahulolev kuremaalane	25
4.2.3 Turismiarendus ja sündmused	26
4.05 Strateegia skeem	28
4.4 Arukad lahendused	29
4.4.1 Tegevuskava	29
4.05.2 Alates 1. mai 2022 toimuvad üritused Kuremaal	30
5. JUHTIMINE JA SEIRE	32

Kasutatud lühendid

KLA – Kuremaa Lasteaed-Algkool

TAK – Sihtasutus Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus

Jensel – Kultuuriselts „Jensel“

Sõnaseletused

Torn – keset küla lagunev 5-korruseline endine eksklusiivkorterelamu, mis on täna muutunud ohtlikuks tondilossiks

1. SISSEJUHATUS

Arukate külade (*Smart Villages*) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti “Arukate külade arenguprogramm” raames.

Euroopa Komisjoni käsitluse kohaselt on ARUKAD KÜLAD maapiirkondade kogukonnad, mis kasutavad uuenduslikke lahendusi oma jätkusuutlikkuse parandamiseks, tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele. Strateegia koostamine ja elluviimine põhineb kogukonna aktiivsel osalusel, üheskoos keskendutakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna väljakutsetega toimetulemisele kaasates tehnoloogilisi ja digitaalseid lahendusi. Arukad külad teevad koostööd erinevate partnerite ja kogukondadega, osalejatega erinevatest sektoritest maa- ja linnapiirkondadest. (Euroopa Komisjon 2019).

Strateegiaprotsessi peamised arengusuunad on avalik ruum, rahulolev kuremaalane ning turismiarendus ning sündmused.

Milline oli strateegia koostamise protsess?

Strateegia koostamise ajal tõusid päevakorrale kuremaalaste jaoks kaks väga suurt probleemi. Oktoobris 2021 sulges Jõgevamaa Majandusühistu oma Kuremaa COOP kaupluse ja juba novembris tuli otsustada, kas KKS püüab omalt poolt võtta ette tegevusi algkooli päästmiseks. Lisaks vajas talvel üle Eesti tuntud Kuremaa jäärada ja sellega üles kerkinud probleemid kiiret lahendamist.

Kui arukate külade taotluse esitamise aegu oli probleemiks, et maale ei soovita elama tulla, siis protsessi ajal see probleem muutus vastupidiseks – otsitakse nii üürikortereid kui soovitakse osta korterit või maja, aga kinnisvara turul pole Kuremaale pakkumisi või siis leiab korter ostja enne kui avalikku müükigi jõuab.

Strateegia protsessi takistasid otseselt kehtinud COVID-19 piirangud ja COVID-passi nõue – märtsi keskpaigani 2022 ei olnud võimalik laiemas ringis koosolekut kokku kutsuda. Protsessi aeglustas ka juhatuse liikmete jt haigestumine ning koosolekute või strateegia kirjutamiseks ühise sobiva aja leidmine. Külaseltsil endal puudub ka ruum, kus strateegiat kirjutada saaks või kogukonda kokku kutsuda oleks võimalik. Need asjaolud pidurdasid oluliselt koostamise kiirust.

Koostamisel peeti oluliseks, et dokument oleks lihtne, kõigile kergesti arusaadav, ei jääks sahtlisse seisma vaid muutuks dokumendiks, mis on aluseks edaspidiste otsuste ja tegevuste elluviimisel. Tegemist on kogukonna ühise kokkuleppega sellest, millised on lähiaastate tegevussuunad ning sellest tulenevad tegevused.

Elanike arvu langus on Kuremaal jõudnud vahemikku 200-300 inimest, mis tähendab, et Eesti kogemust arvestades oleme jõudnud ohutsooni, kus väikekeskuse teenuste osutamine lõpetatakse. Kuremaal suleti kauplus sügisel 2021, algkool on sulgemise piiri peal. Kui me midagi sisulist ette ei võta, siis elanike arvuga 200 ja vähem on suure tõenäosusega ka muud teenused kas kinni või oluliselt kärbitud. Et seda olukorda vältida, siis loodetavasti arukas lähenemine aitab neid negatiivseid tagajärgi ennetada.

Kogukonnas on ühised väärtused kokku leppimata. Tänu strateegia loomisele saime tunduvalt paremini ise ka aru meie kitsaskohtadest ja arenguvajadustest. Strateegia koostamine aitab paremini aru saada, mida Kuremaa vajab, kuhu liigume ja mis on meie prioriteedid.

2. SIHTRÜHMADE KAASAMINE

„Arukate Külade arenguprogrammi“ projektitaotluses osalejate kinnitamine toimus detsembris 2020. Jõgevamaalt valiti programmi lisaks Kuremaale veel Kääpa küla Mustvee vallast ja Kamari küla Põltsamaa vallast. Sellele järgnes programmi välja töötamine arukate külade koordinaatorite poolt.

Avalikustamine ja arukate külade programmis osalemisest teavitamine toimus laiemalt 23. augustil 2021 Kuremaa Külaseltsi üldkoosolekul. Septembris 2021 tutvustas KKS Pandivere piirkonnale arukate küla projekti. Sellele osalesid ka valla esindajad.

Oktoobris ja novembris 2021 viis juhatus külaelanike seas arukate strateegia loomiseks läbi küsitluse „Minu unistuste Kuremaa“, millele vastas 61 otseselt Kuremaaga seotud isikut. Vallavalitsuse sotsiaalmeedias jagati ka küsitluse üleskutset. Seoses uue juhatuse valimisega augustis 2021, muutus hilissügisel strateegia projektijuht. Uueks eestvedajaks sai uus juhatuse esinaine. Talvel analüüsis juhatus küsitlustulemusi, toimusid korduvad arengukava puudutavad juhatuse koosolekud. Külaelanike arvamus on strateegia koostamisel võetud aluseks.

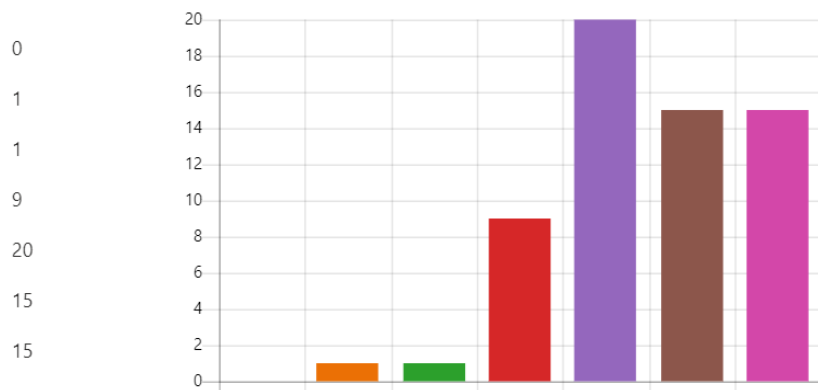
Veebruaris 2022 toimus strateegia vahekaitsmine. 24. veebruaril, EV103 tähistamise päeval, tuli teade sõja algusest Ukrainas, mis tõi fookusesse taas uued aspektid. Märtsis toimus arukate külade konsultandi abil laiendatud strateegia arutelu. Juhatuse poolt heakskiidu saanud valmiv strateegia dokument saadeti kooskõlastamiseks külaseltsi liikmete listi. Külaseltsil on seisuga aprill 2022 liikmeid kokku 51.

Strateegia valmis aprillis 2022.

Vanus

[Rohkem üksikasju](#)

- 0-10
- 11-17
- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-59
- 60-...

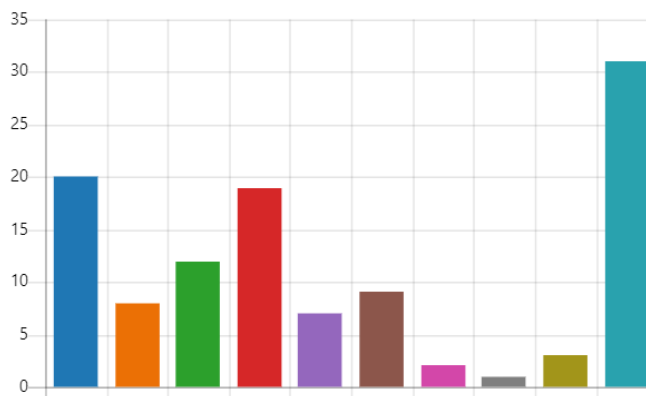

Joonis 1

Kuidas oled Kuremaaga seotud?

[Rohkem üksikasju](#)

● Elan siin	20
● Mul on siin suvekodu	8
● Elan kõrvalkülas (Mooritsa, So...	12
● Elan Jõgeva vallas	19
● Olen Kuremaalt pärit, aga ena...	7
● Mul elavad siin vanemad	9
● Mul elavad siin lapsed	2
● Töötan Jõgeva vallas, ei ela siin	1
● Töötan Kuremaal, ei ela siin	3
● Olen Kuremaa fänn	31

Joonis 2

Peamiselt tegeles strateegia loomisega Kuremaa Külaseltsi 7liikmeline juhatus, mida vedas eest juhatuses esinaine. Toimusid igakuised juhatuses koosolekud, lisaks käis väga aktiivne infovahetus juhatuses FB vestluses. Peeti ka suulisi vestlusi külaelanikega.

Küsitlusele said vastata kõik Kuremaaga seotud organisatsioonid. Küsimuste välja töötamise faasis küsiti ka partnerorganisatsioonidelt, millist sisendit nad vajaksid. Oma ettepanekud tegid vald ja Jensel.

Strateegia koostamisel üles tõusnud küsimustele vastamises oli Jõgeva Vallavalitsus heaks abistavaks partneriks. Küsitluses oli eraldi küsimus kas „Mida võiks koostöös Jõgeva Vallavalitsusega Kuremaal ellu viia?“. Järgmisel koosolekul on plaanis küsitlusest välja tulnud konkreetsed ettepanekud vallavalitsusele esitada.

3. KÜLA AJALUGU, ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS

3.1 Kuremaa asukoht

Kuremaa asub Eesti Vabariigis, Lõuna-Eestis, Jõgeva maakonnas, Jõgeva vallas, maailmas unikaalse Laiuse voore lõunapoolses otsas, kauni Kuremaa järve põhjakaldal. Vooremaa on tihedasti asustatud vana kultuurmaastik. Tähtsaim asula on Jõgeva linn, suuremad maa-asulad on Laiuse, Palamuse, Torma, Sadala, Kuremaa jpt. Rohkesti on piirkonnas Kalevipoja muistenditega seonduvaid paiku.

Kuremaa küla on esimest korda mainitud 1582. aastal (Korymek).

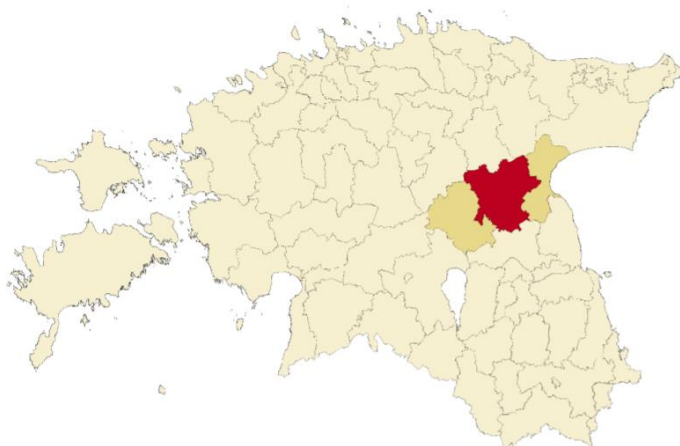
Kuremaa alevikus tegutses perioodil 1921-2004 põllumajanduslikku kutseharidust pakkuv kool koos põllumajandusettevõttega ning väga suur osa (hinnanguliselt ca 50%) elanikest olid selle asutusega seotud. Tänapäeval toimub kohanemine muutusega – põllumajandushariduslikku tegevust alevikus enam ei toimu. Varasema koolihoonete baasil edendatakse turismiteenuseid Jõgeva Vallavalitsuse eestvedamisel. Mitmed endised kooli tootmishooned (laudad, kartulihoidla jm) on eraomandis. Kahjuks ei leia paljud hooned kasutust.

Juba ajalooliselt on Kuremaa olnud valla suvekeskus oma ürituste tõttu. Nõnda ka praegu, sest toimuvad ülemaailmse kuulsusega motomatkajate üritus “Jõgevatreff” ja “Küüslaugufestival”, maakondlik „Memme-Taadi pidu“, suvised kontserdid rannas, matkad jpm.

Jõgeva vald moodustus 24. oktoobril 2017 Jõgeva linna, Jõgeva valla, Palamuse valla ja Torma valla ühinemisel. Lisaks varasemale neljale omavalitsusele lisandusid Jõgeva valla koosseisu külad endisest Pajusi vallast ja Puurmani vallast. Valla koosseisu kuulub üks linn (Jõgeva), seitse alevikku (Jõgeva, Kuremaa, Laiuse, Palamuse, Sadala, Siimusti, Torma) ja 89 küla.

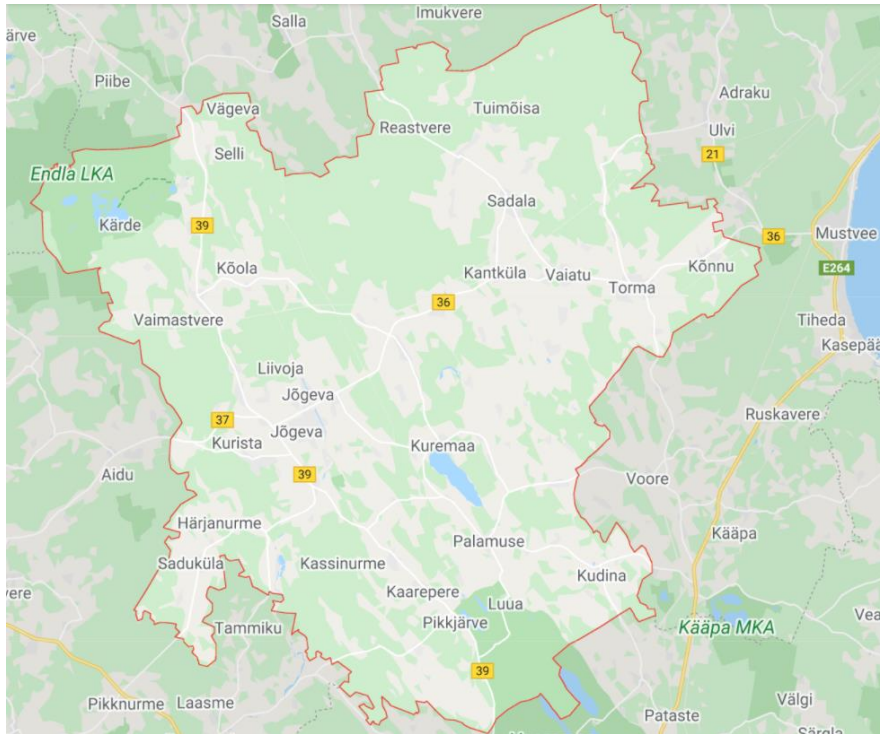
Jõgeva valda ümbritsevad Tartu vald, Põltsamaa vald, Järva vald, Väike-Maarja vald, Vinni vald ja Mustvee vald. Jõgeva vald jaguneb territoriaalselt Jõgeva ja Tartu toimepiirkonna vahel. Kaugus Kuremaalt Jõgevale on 12 km, Tartusse 48 km ja Tallinnasse 160 km.

Valla pindala on 1040 km².

Joonis 3. Jõgeva valla asend.

Joonis 4. Kuremaa alevik

Kuremaa on atraktiivne ning looduslikult kaunis asula oma järve, Vooremaale omaselt mägise maastiku, mõisakompleksi ning elamiseks ja puhkamiseks arendatud infraga. Samas on elanike arv vähenenud alates kohaliku tehnikumi sulgemisest, algkooli ähvardab sulgemine ning mõisakompleksi kuuluvad hooned on rakenduseta ja lagunevad.

3.2 Demograafilised ja sotsiaalmajanduslikud näitajad

Kuremaa alevikus on rahvastikuregistri andmetel seisuga 01.01.2022 278 elanikku. Elanike arv aastaga pole sisuliselt muutunud - aastal 2021 oli Kuremaal 279 elanikku.

Jõgeva valla rahvaarv on stabiilselt kahanenud (2018. aastal oli see 13 679, 2019. aastal 13 513 ja 2020. aastal 13 407). Rahvastikuregistri andmetel elas seisuga 1. jaanuar 2021 Jõgeva vallas 13 329 elanikku, neist naised 6957 (52,2 %) ja mehed 6372 (47,8 %).

2018	2019	2020	2021
13679	13513	13407	13329

Tabel 1

Jõgeva valla rahvaarv asustusüksuse ja soolise jaotuse järgi seisuga 01.01.21. Allikas: Rahvastikuregister

Asustusüksus	Mehed	Naised	Kokku
Jõgeva alevik	238	221	459
Jõgeva linn	2141	2698	4839
Kuremaa alevik	127	152	279
Laiuse alevik	162	182	344
Palamuse alevik	193	244	437
Sadala alevik	129	140	269
Siimusti alevik	276	324	600
Torma alevik	182	190	372

Tabel 2

Jõgeva valla suuremad külad rahvaarvult on Kaarepere (246), Kurista (226), Luua (276) ja Vaimastvere (242). Väiksemad, alla 10 elanikuga külad, on Kassivere (4), Teilma küla (9), Praaklima (10) ja Ronivere (10).

Muutused elanike arvus on toimunud eelkõige madala sündimuse, elanikkonna kõrge vanuse ning väljarände tulemusena.¹

Rahvastikuregistri 15. septembri 2020. aasta andmetel elas Jõgeva vallas 2589 noort vanuses 7–26 eluaastat.

---

¹ <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4280/9202/1032/Sotsiaalvaldkonna%20arengukava.pdf#>

Kõige suurema noorte arvuga asulad. Allikas: Jõgeva Vallavalitsus

Asula	7–19	20–26	7–26
Jõgeva linn	601	348	949
Siimusti alevik	90	48	138
Palamuse alevik	63	25	88
Jõgeva alevik	45	41	86
Luu küla	51	20	71
Torma alevik	36	31	67
Laiuse alevik	43	23	66
Sadala alevik	41	20	61
Kuremaa alevik	28	14	42
Kaarepere küla	26	16	42
Vaimastvere küla	28	12	40

Tabel 3

3.3 Olemasolevad ressursid

3.3.1 Hooned ja rajatised

Kuremaa külarahva kooskäimise kohtadeks on olnud loss, mõisa park ja järve rand. Kui rajati lipuväljak, on seal peetud küla kokkutulekuid. Kuremaal asub Jõgevamaa ainus avalik rand. Lossikompleksi juurde kuulub mitmeid kasutusel mitte olevaid amortiseerunud hooned, mis vajavad renoveerimist, et neid taas kasutusse võtta saaks.

Sihtasutus Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus hallatavate hoonete ja rajatiste nimekiri:

1. Mõisa peahoone nimetusega Kuremaa Loss
2. Valitsejamaja
3. Veski
4. Tallihoone ja kuivati hoone
5. Tõllakuur
6. Rannahoone ja rannaala
7. Garaažid
8. Mõisapark
9. Parkla ja karavaniparkla

Kuremaa klassitsistlik mõisahoone ehitati 1837-1843 von Oettingenide perekonna poolt. Mõisahoone projekteeris Tartu arhitekt E.J. Strauss. Lossis asub ka muuseumituba, mis tutvustab piirkonna ja Kuremaa Põllumajanduskooli ajalugu. Praegu kasutatakse lossiruumi konverentside korraldamiseks ning toimub palju põnevaid üritusi ja kontserte. Liigirikas astmeline park laskub Kuremaa järve suunas, mis võib puhkajaid hästikorrastatud supelranna ja puhkamisvõimalustega. Lossist ja pargist asuvad jalutuskäigu kaugusel Kuremaa Veski, Kuremaa Supelrand ja Kuremaa Terviserajad. Kuremaal asub uuendatud korralik spordikompleks koos siseujula ja mini-SPA-ga ja külalistemajaga. Hoonetest asub Kuremaal veel jäätmeplats, Kuremaa Lasteaed-Algkool ja noortekeskus.

Kuna Kuremaal on üks hoone, mis on elamiskõlbmatu (nn Torn) ning mõisakompleksi kuuluvad mitmed hooned on rakenduseeta ja lagunevad, siis on oluline hoonestusele edaspidi tähelepanu pöörata. Kuremaa lossis on muuseumituba, kus on eksponeeritud Erki Püttsepa karikad ja ratas. Lossikompleksi juurde kuulub Kuremaa tall.

Läbi Jõgeva valla kulgeb rahvusvaheline Läti-Eesti jalgrattamarsruut Tour de LatEst5 (kogupikkusega 1296 km). Jõgeva valla territooriumil läbib marsruut valla keskosa, kulgedes mööda Jõgeva-Mustvee ning Laiuse-Kuremaa maanteed. Teekonda läbides on võimalik lähemalt tutvuda kultuuriajaloolise pärandi ja populaarsemate turismiobjektidega ning heita pilk kohalike elanike igapäevaelule. Mööda Vooremaa teid kulgeb Estovelo jalgrattamarsruut6, mis läbib Kaiavere ja Luua külasid, Palamuse, Kuremaa ja Laiuse alevikke, Jõgeva linna, Vaimastvere ja Vägeva külasid.²

3.3.2 Teenused

Kuremaal pakutakse ligi kahtekümmet turismiteenust³.

Kogukonnateenustest on olemas Kuremaa Lasteaed-Algkool, noortekeskus, raamatukogu ja perearst. Kauplus suleti kahjuks 2021 aasta lõpus, koos kauplusega ka Omniva postipunkt, mis asus kaupluses. Kaupa on võimalik tellida e-poe kaudu ning alevikku külastavad mitmed kauplusautod.

Kuremaa ja Laiuse piirkonna sotsiaalhooldustöötaja asub Kuremaal. Kuremaale sõidab lisaks liinibussile koolibuss ja ujula buss.

Kuremaa Ujula pakub järgmiseid teenuseid: ujula, erinevad saunad, mini-spa, konverentsisaal, solaarium, jõusaal, massaaž, majutus, spordisaal, terviserajad, iluteenused.

Alevikus on optiline kaabel, tsentraalne maagaas (elamud on gaasiküttel), renoveeritud vee- ja kanalisatsioonitrassid, 2021 rekonstrueeriti tänavavalgustust. Kõik tänavad on tolmuvabad.

Huvikoolina tegutseb SA Kuremaa Spordikool, kus viiakse läbi korvpalli ja ujumise treeninguid. Korvpallis osaleb 38 last ja ujumise treeningutes 129 last. Korvpallis toimuvad treeningud U16, U14 ja mini poiste gruppidele. Ujumises antakse ujumise algõpetust ja toimuvad treeningud edasijõudnutele. Nädala sees toimuvatele treeningpäevadele lisaks korraldatakse nädalavahetuse laagreid, koolivaheaja laagreid (2-3 päevased) ja ka suuremaid 5-7 päevaseid laagreid. Spordikoolil on plaanis suurendada toimivaid rühmasid, võtta juurde spordialasid ning palgata juurde treenereid. 2018. aasta sügisest lisandus juurde 20-liikmeline tüdrukute korvpalli rühm. Lisaks korraldatakse erinevaid korvpalli ja ujumise tutvustamise päevaseid, mille eesmärgiks on spordialade populariseerimine noorte hulgas. Spordikool teeb tihedat koostööd alaliitudega.⁴

3.3.3 Organisatsioonid

KKS teeb tihedalt koostööd Jõgeva vallavalitsusega, olles valla prioriteetne turismi- ja puhkepiirkond ja valla suvekeskus. Koostööpartneriteks on ka SA Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus (Kuremaa loss), kultuuriselts Jensel, umbes 20le Kuremaa elanikule tööd andev puidutöötlemisfirma Westwood

---

² Jõgeva valla üldplaneeringu Lisa 2

³ <https://www.puhkaeestis.ee/et/otsing?q=kuremaa>

⁴ Jõgeva valla üldplaneeringu Lisa 2

Group (Kuremaa saeveski), Kuremaa ujula ja kümblustünne tootev Wooren OÜ. Tihedat koostööd tehakse veel ujula ja Kuremaa Rannamajaga jt vabaühendustega.

3.3.4 Vabaühendused

Lisaks valla hallatavatele asutustele tegutseb Kuremaal mitmeid aktiivseid MTÜ-sid:

- Kuremaa Külaselts
- Kultuuriselts „Jensel“
- MTÜ Kuremaa Lossi Fond
- Kuremaa Vabatahtlik Järvepääste
- Päike, tuul ja vesi MTÜ
- Kuremaa Noortekeskus
- Mittetulundusühing Kuremaa Kultuuri- ja Spordiklubi

Kuremaal tegutsevad aktiivselt Kultuuriselts Jensel MTÜ (asut: 28.10.1998) ja Kuremaa Külaselts MTÜ (asut: 11.10.2009), mis veavad eest erinevaid kogukonnategevusi. Mõlemad MTÜ-d on saanud mitmeid maakondlikke tunnustusi aktiivse ja sisuka tegutsemise eest. Jenseliga korraldatakse ühiseid väljasõite ning ekskursioone ning ühiseid üritusi. Mõlema MTÜ liikmeteks on ka naaberkülade elanikke.

Kuremaa vabatahtlik järvepääste – koostöös korraldatakse turvalisi veeüritusi.

Koostöösidemeid on naaberküladega, nt Varbevere külaseltsiga.

Kuremaa Külaselts (KKS) on 300 elanikuga, Kuremaa asula kogukonna aktiivsete liikmete loodud mittetulundusühing.

2009. aastal registreeritud Kuremaa Külaselts on koostöös Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus SA ja kultuuriseltsiga Jensel aktiivselt edendanud kohalikku seltsielu. Korraldatud ürituste populaarsus ning suur osalejate arv näitab külakogukonna elujõulisust ning tahet koos tegutseda.

Seltsi tegevuse eesmärgiks on panna kogukond koos tegelema toredate asjadega, mis lähevad korda kõigile piirkonna elanikele, meelitab külalisi ka kaugemalt, hoida loodust ning ajaloolisi väärtusi, suurendada Kuremaa potentsiaali mõnusa ja turvalise elukeskkonnana ning propageerida tervislikke eluviise.

KKS juhatuses on 7 liiget. Kokku on liikmeid 51.

Kuremaa Külaseltsi põhikirjalised eesmärgid on:

Kohaliku külaelu, sh kultuuri- ja spordielu korraldamine ja edendamine ning heakorrale ja infrastruktuuride arendamisele kaasaaitamine.

Seltsi ülesanded on:

1. Ühendada küla arengust huvitatud isikud ja firmad ning korraldada koostööd erinevate ettevõtete ja organisatsioonide vahel.

2. Aidata projektide abil korraldada küla infrastruktuuride arendust ja korrahoitu.
3. Korraldada küla heakorda, talgud jms.
4. Korraldada kultuurilist ja vabahariduslikku ühistegevust, aleviku- ja külapäevi.
5. Säilitada ja arendada kodukoha kultuuri ja traditsioone kodulooliste uuringute kaudu.
6. Teadvustada ja säilitada küla loodus-, ajaloo- ja kultuuriväärtusi.
7. Otsida võimalusi küla majandusliku arengu toetamiseks.
8. Tegeleda majandustegevusega seltsi eesmärkide saavutamiseks.

3.4 Inimeste oskused

Meil on alevikus ja ka külaseltsi juhatuses KOV volikogu ja komisjonide liikmeid; terve elu siin elanud ja tegutsenud. KOV võtab KKS partnerina ja enne oluliste Kuremaa kogukonda puudutavate otsuste tegemist küsib külaseltsi seisukohta.

Külaseltsi juhatus on roteeruv, andes võimaluse erinevatele inimestele ennast seltsi elu ning ürituste korraldamisel erinevates situatsioonides proovile panna ning areneda. Kohaliku kogukonna korraldatud üritustel osaleb inimesi elukohaga kuni 50 km raadiuses ja kaugemalt. Igal üritusel osaleb kindlasti endisi kuremaalasi, kes on asunud elama, õppima ning tööle erinevatesse Eesti linnadesse või välisriikidesse. Kuna üritusi korraldatakse erinevatele sihtrühmadele, on kaasatud ka erinevate vanuse ja sotsiaalsete gruppide esindajad.

KKS kaasab kogukonda ühistegevusse erinevate projektide ning ürituste kaudu. Üritused arutatakse läbi juhatuses, jagatakse ülesanded, kaasatakse teisi külaelanikke vastavalt nende kompetentsile. Novembris 2021 läbi viidud küsitluses oli kaasalöömisest huvitatutel võimalus tuua välja oma oskused ja tugevused, millega sooviksid kogukonna tegevustesse panustada.

Kuremaa Külaselts sotsiaalmeedias: <https://www.facebook.com/KuremaaKulaselts>

3.5 Kogukonna kogemused, edulood, käimasolevad projektid

Algatati Kuremaa külaplatsi ehitus, mis kujunes kauniks lipuväljakuks, kus on peetud küla kokkutulekuid. Kuremaa naisrahvatantsijatele soetati kohaliku kandi rahvarõivad. Tegutsevad naisansambel ja seenioride ansambel, käsitööklubi, "kossuklubi", saunaklubi, purjelaudurid, vabatahtlik järvepääste. Üritustele kaasatakse lapsi ning noori. Kuremaa lossis on toimunud aastavahetuse ballid.

Igapäevane tihe koostöö toimub külaseltsil Jõgeva vallaga, SA-ga Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus, kultuuriseltsiga Jensel, Kuremaa Ujulaga, kohaliku noortekeskuse ning ettevõtetega.

Igal suvel toimuvad Kuremaal üritused, mis tutvustavad piirkonda nii Eestis kui välismaal – rahvusvaheline motomatkajate kokkutulek Jõgevatreff, Kalevipoja rattamaraton ning Kүүлauugufestival. Lisaks kasutavad kohalikke eeskujulikus korras spordibaasi ja ujulat nii Eesti kui välismaised sportlased treeninglaagrite läbiviimiseks.

Aastast 2018 käivitus igal kuul erineva tegevusena toimuv rahvaspordiürituste sari "Kaks teist korda ümber järve", millega propageeritakse Kuremaa järve, looduses liikumist ning võimalikke järvega

seotud tegevusi. Matkad toimuvad iga kuu erineva temaatikaga, keskmiselt võtab osa 30 - 50 matkajat. 29. septembril 2018 toimus ümber Kuremaa järve 50. juubelijooks, mis on pühendatud EV100 juubeliaastale. Ümber Kuremaa järve retrojooks - Eesti üks vanimaid maastikujooksuüritusi, mille järjepidevuse eest hoolitseb kohalik kogukond. Külaseltsi eestvedamisel avati ümber Kuremaa järve kulgev ca 13 km pikkune aastaringselt kasutatav matkarada. Külaselts korraldab ka orienteerumisvõistlusi, mis on maakondlike päevakute sarja osaks.

Talgud "Teeme ära" - läbi viidud üle 10 aasta, parematel aegadel 100 osalejat.

Iga kahe aasta tagant on korraldatud külapäeva, mille populaarsus on aasta-aastalt suurenes, tuues kokku nii praegusi kui endisi kuremaalasi. Viimased külapäevad toimusid aastal 2016.

Kuremaal toimub Jõgeva valla suvekeskuse avalik jaanituli. Kogukond on endale korraldanud „Külaseltsi jaanigrill“, kus külarahva mõnus koosviibimine on kestnud varaste hommikutundideni.

Alates 2012. aastast on osaletud erinevate (ratta)spordiürituste korraldamisel, organiseerides rajaturvet, parkimist ja liikluskorraldust Kuremaal ürituste ajal (retrojooks, orienteerumised, Kalevipoja Rattamaraton, triatlon jne).

Aktiivsete filmihuviliste eestvedamisel korraldatakse Kuremaa Kinoklubi, kus vaadatakse väärtfilme nii Eesti kui kogu maailma filmiklassikast.

Külaseltsi liikmed aitavad SA-l Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus korraldada Mõisakultuuri Festivali ja Kohvikutepäeva. Kohvikutepäeva on peetud seitse korda.

Naaberküladega koostöös on toimunud kohtumine Varbevere külaseltsiga, Virve küla seltsiga, Taagepera seltsiga.

Kohalikud elanikud osalevad aktiivselt kohalikus poliitikas, kandideerides Jõgeva valla volikokku ning osaledes erinevates nõukogudes ja komisjonides.

Kuremaa Külaseltsi liikmed propageerivad kauni Kuremaa järve võimaluste kasutamist aktiivseks puhkuseks ning sportimiseks, olles moodustanud Kuremaa Surfiklubi.

2018. aastal esindas Kuremaa kultuuriseltsi Jensel naisansambel Jõgevamaad EV 100 raames Stockholmis Eesti Majas korraldatud maakonnapäeval, vastuvõtjateks Rootsi Eestlaste Liit ja Eesti Suursaatkond Rootsis. Jenseli tantsurühm on osalenud maakondlikel tantsupidudel.

Digilõhe ületamiseks ja interneti kättesaadavuse parandamiseks loodi aastal 2003 Kuremaal maakonna esimene, kogu küla internetiga kattev tasuta avalik WIFI leviala.

Külaseltsi Facebooki lehekülj on väga populaarne nii kohalike kui võõraste hulgas (ca 1500 jälgijat). Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus tõi oma 2013. aastal toimunud Jõgevamaa kodanikuühenduste konverentsil "MTÜ ja meedia" KKS Facebooki lehte eeskujuks kui eesrindlikku ja toimivat meediakanalit, mis kajastab kogukonna tegevust. Infot Kuremaa ürituste kohta leiab Kuremaa Külaseltsi Facebooki lehel eventide alt.

Aastal 2016 nomineeriti Kuremaa Külaselts Jõgeva maakonna kodanikeühenduseks.

2019 toimus Külakonverents Kuremaa Külaseltsi 10. aastapäeva auks.

Kuremaal toimus 2019. aastal 23. korda vokaalansamblite vabariiklik laulupäev, mis on nüüd on Covid-19 tõttu 2 aastat vahele jäänud.

2020. aastal nomineeriti Kuremaa maakonna "Aasta küla" auhinnale.

Kuremaa Külaselts valiti arukate külade programmi.

Kuremaa Külaselts viis novembris 2021 läbi küsitluse elanike seas ja koostamisel on külastrateegia valmimistähtajaga kevad 2022.

Kuremaa asub Kultuuriteel ja osaleb Kultuuritee võrgustiku tegemistes www.kultuuritee.ee

3.6 Seosed teiste arengukavadega

Järgnevalt on välja toodud peamised strateegilised arengudokumendid ja neis sisalduvad põhimõtted, millest oleme lähtunud Kuremaa aleviku arengustrateegia koostamisel.

3.6.1 Seosed riikliku turismistrateegiaga 2022-2027⁵

TOOTE- JA SIHTKOHAARENDUS Eesti on kestlik turismissihtkoht, mis pakub külastajale vaheldusrikast ja ehedat reisielamust kõikidel aastaaegadel.

Tegevussuunad:

- Uuenduslike turismitoodete arendamine
- Sihtkoha arendus
- Teadmiste ja oskuste arendamine

Turismi mõjutavad trendid → kestlik turism: keskkonnasõbralik majandamine ja teenused, kogukonna väärtustamine, pärimuskultuuri püsimine, jätkusuutlik äri.

Eesti turismi peamiste teemavaldkondade arendus põhineb järgmistel tugevustel:

→ Eesti kultuuril, mis on autentne ja värvikas. Eesti arhitektuur, ruumiline keskkond ning kultuuri- ja spordisündmused on tõestanud oma väärtust külastajate seas.

→ Eesti toit, mis on kirev segu erinevatest kultuuridest, köökidest ja ajastustest. Restoranide tase on väga kõrge, hinnatakse kohalikku toorainet.

→ Eesti loodusel, mis on vaheldusrikas ja lähedal.

→ e-Eesti kuvandil ja innovaatilisel ettevõtluskeskkonnal.

Nimetatud tugevuste tõttu on ka turismitoote arendustegevused jagatud vastavalt nelja valdkonda: kultuuriturism, toiduturism, loodusturism ja äriturism.

---

⁵ https://static.visitestonia.com/docs/3814060_turismistrateegia2022-202531.03

Turismi otsene ja kaudne mõju

Turismist saavad nii otsest kui ka kaudset kasu riik, ettevõtted ja kohalikud inimesed.

- **Turismi maksu-** (442 mln eurot) ja **eksporditulu** (10% kogu- ja 29% teenuste ekspordist) (2019).
- **Riigi maine.** Iga rahulolev külastaja kui mainekujundaja oma kontaktvõrgustikus, sotsiaalmeedias jm.
- **Toetab äri- ja diplomaatilisi suhteid.** Turismiteenus kujundab nauditavat elukeskkonda talentidele ja välisinvestoritele, reisimine vähendab umbusku ja pingeid, kultuuridevahelisi erimeelsusi rahvusvahelises plaanis.
- **Äriturism** loob rahvusvahelisi eriala- ja ärikontakte, koostöösuhteid ning tutvustab Eesti edulugusid maailmas aidates sellega kaasa paljude valdkondade arengule.
- **Pärimuse ja kultuuri säilitamine.** Kultuuriliselt eripärased piirkonnad saavad tänu turismile nii sisulist kui ka majanduslikku motivatsiooni traditsioone hoida ja arendada.
- **Tööhõive.** Turism mõjutab ka teiste valdkondade tööhõivet ja tegevust peale turismisektori: ehitus, põllumajandus, haridus, kultuur jne.
- **Regionaalse rikkuse kasv.** Kõik eristuvad piirkonnad loovad külastusmotivatsiooni omamoodi.

ETTEVÕTE

- **Teenimisvõimalus nii sise- kui eksporditurult.** Teenusega saab alustada väikeses mahus ainult siseturu jaoks ning kogemuse kasvades laiendada tulubaasi, pakkudes elamusi rahvusvaheliste turgude külastajatele.
- **Kohaliku potentsiaali rakendamine.** Traditsioonide elamuslik pakkumine turismitoodetes toob välja piirkonnale eriomase ja võimaldab kujundada teenuseid, mida tullaakse tarbima just konkreetsesse piirkonda.
- **Kogukondlikkus ja koostöö.** Terviklik külastajatekond eeldab, et omavahel tegutsevad koordineeritult eri tüüpi ettevõtjad: tööd jätkub nii majutajatele, toitlustajatele kui ka elamuste pakkujatele.

ELANIK

- **Elukeskkonna areng.** Turismi investeeringud taristusse jm toovad otsest kasu ka kohalikele, kes paranenud ja mitmekesistunud elukeskkonnast igapäevast kasu saavad.
- **Esimesed kogemused tööjõuturul.** Noortele sageli esmane töökogemus ja teenistusvõimalus.
- **Kultuurielamused ja suhtlusvõimalused.** Suursündmuseid, kontserte, festivale jm üritusi ei saaks sageli toimuda ilma turistide osaluseta. Mitmekesise publiku kogunemine ja vahetu suhtlus paneb aluse järgmistele ettevõtmistele.
- **Paremad rahvusvahelised transpordiühendused ja ühistransport.** Majanduslik tasuvus, sagedus ja kvaliteet kasvab kui liine kasutavad lisaks kohalikele ka turistid.
- **Uhkus oma riigi ja piirkonna üle.** Infoühiskonnas kiiresti leviv ja võimenduv info asetab teiste pilgu läbi nähtud faktid ka kohalikul tasandil uude konteksti: kuidas teised meid näevad, mida haruldast ja väärtuslikku on meil võrreldes muu maailmaga, mida me ise ei märka.

3.6.2 Seosed Jõgevamaa arengustrateegiaga 2035+

Jõgevamaa strateegilised prioriteedid on:

- 1) Maakonna toimivus ja maine
- 2) Tootlikkus ettevõtluses
- 3) Elanike sotsiaalne aktiivsus ja kaasatus
- 4) Elukoha ja eluaseme väärtus

Kultuuripärandi kaardistamine (kohalikud legendid) - Jõgevamaa lood;

Aktiivne koostöö erinevate valdkondade vahel; kultuuri, toidu, turismiobjektide, loomemajanduse, looduse/maastiku, ettevõtluse sidumine piirkonna tootearenduses, ühispakettide loomine, tootetutvustusreisid, erinevad innovaatilised lahendused; sisuturundus, ühisturundus, ristturundus;

Elektronilise meedia arendus, turundustegevused internetis ja sotsiaalmeedias, mõjuisikute (influencer) kaasamine;

Turismiasjaliste klubiline kooskäimine, koolitused, õppereisid, kontaktüritused.

Kuremaa on mainitud maakonna 65 lk pikkuses arengukavas 9 korda.

“Spordihoonete ja rajatiste ehitamine ja rekonstrueerimine – Jõgeva staadion, Jõgeva Põhikooli spordihoone, Põltsamaa (jalgpalli)staadion, Puurmani staadion, Avinurme spordihoone ja ujula, Mustvee ja Põltsamaa SPA/ujulad, Kuningamäe ja Kamari spordi- ja puhkekompleksid; Kuremaa spordikeskus; Mustvee Spordihoone;”

“Spordi huvihariduse arendamine – Kuremaa spordikooli ja Põltsamaa spordikooli erialade tugevdamine ja nõudluse olemasolul erialade laiendamine;”

“Piirkondlike ja kohalike terviseradade väljaarendamine - Mustvee piirkonna terviserajad, Kuremaa ja Virtuse terviserajad, Kuningamäe terviserajad;”

“Kultuurimälestiste ja miljööväärtuslike objektide säilitamine, restaureerimine ja neile kasutusvõimaluste loomine - sh Põltsamaa lossikompleks, Kuremaa mõisakompleks, pühakojad;”

“Kohalike kergliiklusteede võrgustike välja ehitamine, sh prioriteetsena: a. Jõgeva vallas: Siimusti-Jõgeva jalgteede ühendamine Tartu-Jõgeva-Aravete maanteega, Saare-Torma mnt Torma ja kalmistu vaheline lõik, Laiuse-Kuremaa (terviseradade lõik), Kassinurme-Kaarepere, Õuna-Viruveri; “

“Maakonnas asub mitmeid suure külastatavusega turismi- ja puhkemajanduse objekte (nt Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum; Põltsamaa lossikompleks; Kuremaa loss ja spordikeskus). Osa neist vajaksid laiendamiseks ja terviklikuks väljaarendamiseks märkimisväärseid investeeringuid (Kuremaa mõis, Põltsamaa loss, aktiivse puhkuse võimalused linna ümbruses).”

“Valdade arenguvajadused ja oodatav panus maakonna strateegiliste eesmärkide saavutamisel. 1. Kohalike turismisihtkohtade kompleksne väljaarendamine (nii investeeringud füüsilisse taristusse kui ka organisatoorne ja tegevuslik areng): ... b. Kuremaa puhkekompleks - lossi ja pargi rekonstrueerimine; vabaõhuteater; supelrand ja veesõidukid; terviserajad; rand; spordikompleks, ujula ja spa;”

“Puhkealade arendamine alevikes ja küldes: a. Jõgeva vallas - Kassinurme; Kuremaa; Tooma, Kärde; Palamuse; Vooremaa järvede väikesadamad;”.

3.6.3 Seosed Jõgeva valla arengukavaga

Kuremaa on mainitud valla 62 lk pikkuses arengukavas 40 korda.

- “Ajaloolise väärtusega on Laiuse ordulinnuse varemed, Kuremaa loss” ...
- “Suuremad pinnaveekogud on Endla järv, Kuremaa järv,” ...
- “Jõgeva vald on asutanud sihtasutused Betti Alveri Muuseum ja Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus.”
- “Kaasajastamist vajavad: ... Kuremaa Lasteaed–Algkooli hoone;” ...
- Kuremaal tegutseb valla spordikool

- "Jõgeva vallas 9 piirkondlikku tegevuskohta: ... , Kuremaal," ...
- "Jõgeva vallas tegutsevad järgmised raamatukogud: ... Kuremaa raamatukogu" ...
- "Kuremaa lossis on muuseumituba, kus on eksponeeritud Erki Püttsepa karikad ja ratas."
- "Jõgeva vallas tegutsevad rahvamajade funktsioone täites järgmised asutused: ... SA Kuremaa TAK (Kuremaa mõisa peahoone)" ... " Kõik rahvamajade funktsioone täitvad hooned vajavad investeringuid renoveerimiseks või ruumide kaasajastamiseks."
- "Jõgeva valla enim külastatavad turismiobjektid: ... Kuremaa mõisakompleks ja järveäärne puhkeala" ...
- "Jõgeva valla kui külastuskoha atraktiivsuse tõstmiseks on välja pakutud vaatetornide kolmnurga idee valla kõrgeimatesse punktidesse- Laiuse mäele, Kuremaa mäele ja Aruküla mäele."
- "Alates 2019. aastast tegutseb Jõgeva Valla Spordikool, mis on Jõgeva valla hallatav munitsipaalhuvikool, endise Kuremaa spordikooli järglane. Kooli teeninduspiirkond on Jõgeva vald"
- "Jõgeva valla olulisemad spordirajatised on Kuremaa ujula ja spordikompleks," ...
- "Kuremaa ujula eesmärgiks on pakkuda vaba aja veetmisega seotud teenuseid: spordisaal, jõusaal, bassein, saun, iluteenused, ürituste korraldamine, toitlustus ja majutusteenus. Ujula hallata on kaks maja: ujula kompleks ja külalistemaja, lisaks terviserajad ja ujula taga asuvad spordiväljakud."
- "Vallas asub mitmeid kohalike elanike poolt hinnatud supluskohti, ehkki ametlik supelrand asub ainult Kuremaa järve ääres."
- "Kaalumisel on rajada kergliiklusteed Kuremaal ujula juurest terviseradadeni ja kergliiklusteed Kuremaalt, Viruverest, Vana- Jõgevalt ja Laiuselt Jõgevale," ...
- "Tänavavalgustuse kaasajastamisega on alustatud Jõgeva linnas, Jõgeva alevikus, Kuremaal, ..."
- "Siimusti, Kuremaa, Laiuse ja Jõgeva aleviku kortermajad ja ühiskondlikud hooned on viidud üle lokaalküttele maagaasiga."
- "Jõgeva, Palamuse, Kuremaa- uute elamualade kasutuselevõtmisel tuleb arvestada vajadusega välja arendada tehniline taristu."
- "Sorteeritud jäätmete vastuvõtmise kohad on Jõgeva linna jäätmejaam ning Palamuse, Siimusti, Laiuse, Kuremaa, ...jäätmete kogumisplatsid"
- "Samuti tuleb järgnevatel aastatel planeerida valla teistesse piirkondadesse (Torma, Sadala, Laiuse, Kuremaa, Palamuse, Siimusti) haljastusjäätmete komposteerimisväljakud."
- "Tervislike eluviiside edendamisele aitab kaasa terviseradade olemasolu vallas. Tervisejooksuks ja -kõnniks ning suusatamiseks kasutatakse Kuremaa, Jõgeva ja Siimusti terviseradasid."
- "Kuremaal tegutseb mittetulundusühing Kuremaa Vabatahtlik Järvepääste, mis viib läbi veeohutuse, vetelpääste jm temaatilisi üritusi ning arendab mere- ja järvepääste tegevust ja kala- ning veeturismi."

3.6.4 Seosed Jõgevamaa Koostöökoja arengustrateegiaga 2015-2023

Kuremaa on mainitud maakonna 65 lk pikkuses arengukavas 5 korda.

- “Maaline kant ... Kuremaa”
- ”Linnaliste keskuste kõrval on mitmekesiseid sportimisvõimalusi pakkuv tervisekeskus ja ujula veel Kuremaal.”
- ”Riigikutseseõppeasutuste võrgu ümberkorralduse kava aastateks 2005-2008“ alusel liideti Luua Metsanduskooliga Kuremaa Põllumajandustehnikum.”
- “Maakonnas tegutseb kaheksa huvikooli – muusika- ja kunstikoolid Põltsamaal, Jõgeval, Tabiveres ja Mustvees ja spordikoolid Põltsamaal ja Kuremaal.”

3.6.5 Seosed SA Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskuse strateegiaga⁶

2.1 Visioon aastani 2035

Sihtasutuse Kuremaa Turismi- ja Arenduskeskus visiooniks on Jõgeva valla turismimajanduse jätkusuutlik arendamine väärtustades looduskeskkonda ja pärandkultuuri.

---

⁶ <http://www.kuremaaloss.ee/kuremaa-loss/>

3.7 Kuremaa küla SWOT

Tugevused

- Looduslähedane elukeskkond ja komplekssus (1 km raadiuses loss, spa, järv - ainus avalik rand Jõgevamaal, sportimisvõimalused - terviserajad, staadion, ujula, jõusaal ....)
- Mõisamiljöö ja turismipotentsiaal (loss, Kultuuritee võrgustik, külalistemaja, loodus – Vooremaa, Jõgevamaa Toscana, ajaloolised hooned, spa, kollane aken, veski, rikkalik ajalugu ...)
- Üritused. Kuremaal toimub tippüritusi nii spordi- kui kultuuriürituste näol kui ka külaseltsi enda korraldatud üritusi külaelanikele ja külastajatele. Kuremaad teatakse tunnusürituste järgi.
- Aktiivne kultuurne kogukond (Kuremaa Külaseltsis on eksperte erinevatelt elualadelt, siinsed inimesed, huviklubid, sõpruskonnad, FB). Täna KKS kompetentsile oleme kaasatud valla, TAK ja ujula arengutesse, toimub kahepoolne koostöö kõikides valdkondades.

Nõrkused

- Elamufond ja avalik ruum (elukohtade puudus, palju kasutusel mitte olevaid ja lagunevaid hooned (TAK, Torn)
- Kuremaal on vähe töökohti ja ettevõtteid.
- Kuremaal pole olnud eestvedajat, kes arendaks küla kui tervikut. (KKS otsustas selle rolli 2021 aasta lõpus enda kanda võtta.)
- Vähe väljaarendatud turismiteenuseid, puudub nt korralik toitlustusasutus.

Võimalused

- Koostöös vallaga investeringute toomine Kuremaale (avaliku ruumi ja kinnisvara arendused, elamumajandus, uue poe avamine, pakiautomaadid)
- Turismisektori arendused (NG, Kultuuritee, Tartu 2024, JAEK, majutus, turismiteenuste disain, üritused, terviseturism; Kuremaa ühtne turundamine).
- Sportimisvõimaluste arendamine (sportimisvahendite laenutamine).
- Kuremaa järve potentsiaali parem kasutamine
- Külaselts arengumootorina – parem kaasamine ja koostöö erinevate osapoolte vahel (Jõgeva vald, TAK, ujula, Kuremaa Tehnikumi vilistlased, endised Kuremaa töötajad ja nende täiskasvanud lapsed, Kuremaa suvitajad; ettevõtjad).

Ohud

- Külaseltsil endal puudub rahastus, sõltume vallast ja projektidest.
- Enamus rajatise kuulub vallale (kasutuseta hooned amortiseeruvad, nende korda tegemine sõltub poliitikast)
- Rahvastiku vananemine ja vähenemine (teenuste sulgemine – pood, postipunkt, kool; tööranne välismaale ja Tallinnasse)
- Eestvedajate väsimine. Kuremaal on aastaid tegutsenud ühed ja samad aktiivsed eestvedajad. Olemasolevad eestvedajad vajavad motiveerimist. Nt toimusid külapäevad viimati aastal 2016.

- Üritused – COVID-19
- Vaikus vs müra (jäärada, Jõgevatreff – konflikt kogukonna ja ürituste korraldajate vahel, hakiid, muruniitmine)
- Hinnatõus (spa, ujula, loss; pensionäride jt maksevõime; KÜ-de rekonstrueerimine)

SWOT tabel

<p>Tugevused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Looduslähedane elukeskkond ja komplekssus 2. Mõisamiljöo ja turismipotentsiaal 3. Toimivad üritused 4. Aktiivne kultuurne kogukond 	<p>Nõrkused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elamufond ja avalik ruum 2. Vähe töökohti ja ettevõtteid 3. Eestvedaja 4. Vähe väljaarendatud turismiteenuseid
<p>Võimalused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Investeeringute toomine Kuremaale 2. Turismisektori arendused 3. Sportimisvõimaluste arendamine 4. Kogukonna heaolu tõus läbi paremate kaasamistegevuste 	<p>Ohud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rahastus 2. Enamus rajatise kuulub vallale 3. Rahvastiku vananemine ja vähenemine 4. Eestvedajatete väsimine 5. Üritused – COVID-19 6. Vaikus vs müra 7. Hinnatõus

4. SEKKUMISLOOGIKA

4.1. Üldine eesmärk

Kuremaal on rahulik, vaikne ja turvaline elada igas vanuses. Kuremaal tunnevad inimesed ennast hästi. Amortiseerunud hooned on korda tehtud, ehitatud on uusi maju. Kuremaal on kasvav ja kokkuhoidev keskkonnasõbraliku mõtteviisiga kogukond.

4.2. Arengueesmärgid

4.2.1 Avalik ruum

Eesmärk: Kuremaa on atraktiivne nii elanikule kui turistile. Vastavalt koostatavale ruumikavale/funktsionaalsele ruumile viiakse ehitustegevused koostöös ellu. Kuremaal on rahulik, vaikne ja turvaline elada igas vanuses, tagatud on avalikud teenused.

Eesmärk	Tegevus	Algtase	Sihttase
Kuremaa on atraktiivne nii elanikule kui turistile	Kuremaale uute elanike kolimine tänu uutele ehitatavatele elamispindadele.	Elanike arv Kuremaal rahvastikuregistri andmete alusel 01.01.2022 on 278 elanikku.	Aastaks 2025 on Kuremaa elanike langus peatunud ning aastal 2035 on Kuremaa elanike arv kasvanud vähemalt 400 elanikuni.
Vastavalt koostatavale ruumikavale/funktsionaalsele ruumile viiakse ehitustegevused koostöös ellu.	Kuremaale luuakse ruumikava/funktsionaalne ruum koostöös erinevate kinnistuomanike ja KOV-ga. Mõeldakse läbi avaliku ruumi kasutus, et see oleks elanike ja turistidele mugav ja funktsionaalne. Koos TAK ja vallaga mõelda läbi vanade mõisahoonete funktsionaalsus. TAK esitab hoonete kaupa	0 ruumikava	1 ruumikava/ Kuremaa funktsionaalne ruum Koostatud ruumikava järgi vähemalt 1 objekti ehitus igal aastal. Paigaldatud on vastavalt ruumikavale uusi pinke, kiikesid ja

	<p>ülevaate hoonete esialgsest/ajaloolisest funktsioonist.</p> <p>Ruumikava protsessi käigus täpsustatakse, mis on kogukonna prioriteetid Kuremaa arendamisel, täpsustatakse Kuremaa funktsionaalne ruum.</p> <p>Mõeldakse läbi, milliseid töökohti Kuremaale soovitakse. Kuremaale luuakse loomemaja.</p>		<p>uus mänguväljak. Ehitatakse uusi kergliiklusteid.</p> <p>Tekib uusi töökohti.</p>
Kuremaa on atraktiivne nii elanikule kui turistile	Üldplaneeringusse planeeritakse uue kaupluse asukoht.	0 kauplust	Kuremaal töötab kauplus.
Kuremaal on rahulik, vaikne ja turvaline elada igas vanuses, tagatud on avalikud teenused.	<p>Tehakse elamufondi analüüs.</p> <p>Koostöös vallaga leitakse lahendus „torni“ omanike sanktsioneerimiseks.</p>		Kuremaale ehitatakse üürimaja (nt torni rekonstrueerimise teel) või min 1 uus kortermaja lisaks eramajadele.
Kuremaal on rahulik, vaikne ja turvaline elada igas vanuses, tagatud on avalikud teenused.		Töötavad lasteaed, algkool, raamatukogu. Puudub pakiautomaat ja saun.	Kuremaal on kättesaadavad avalikud teenused: lasteaed, kool, raamatukogu, pakiautomaat ja saun.
Kuremaal on rahulik, vaikne ja turvaline elada igas vanuses, tagatud on avalikud teenused.	<p>Vajadusel muudetakse kool alternatiivkooliks, nt Gaia põhimõtetest lähtuvast kooliks.</p> <p>Tehakse koostööd kooli uue arengukava koostamisel.</p>	Aprillis 2022 õpib 4klassilises algkoolis 7 last, lasteaias käib 19 last (ühes rühmas).	<p>Algkoolis laste arv kasvab ja lasteaias laste arv ei vähene.</p> <p>KLA-I valmib aastal 2022 uus arengukava.</p>

4.2.2 Rahulolev kuremaalane

Eesmärk: Kogukond on ja tunneb ennast kaasatuna, tehakse ühistegevusi ja on tekkinud ühine arusaam, kuhu Kuremaa liigub. Kompromissid on leitud. Külas on juurdunud loodusthoidev mõtteviis. Kuremaal elavad inimesed on rõõmsad ja rahulolevad ning terviseteadlikud.

Eesmärk	Tegevus	Algtase	Sihttase
Kogukond on ja tunneb ennast kaasatuna, tehakse ühistegevusi ja on tekkinud ühine arusaam, kuhu Kuremaa liigub. Kompromissid on leitud.	KKS on kaasatud valla ja TAK-i arengutesse. Avaliku valitsemise ellukutsumine ja rakendamine. Toimuvad ühised arutelud erinevate asutuste vahel. Ruumikava protsessi käigus täpsustatakse, mis on kogukonna prioriteedid Kuremaa arendamisel.		Min 1 ühisarutelu aastas toimub koos Jõgeva Vallavalitsusega.
Kogukond on ja tunneb ennast kaasatuna, tehakse ühistegevusi ja on tekkinud ühine arusaam, kuhu Kuremaa liigub. Kompromissid on leitud.	Toimuvad üritused, tegevused ja pakutakse huviharidust erinevatele sihtgruppidele, sh noortele. Arutatakse noorte peredega, millised on nende ootused eluasemele ja teenustele. Kaasatakse ka Kuremaal elavaid Ukraina sõjapõgenikke/külalisi. Vaatame tegevuskava iga-aastaselt üle (nt ürituste kava koos vastutajatega).	Eraldi ainult kogukonnale üritusi pole aastaid tehtud.	Külaselts korraldab min 3 kogukonnale mõeldud üritust aastas. Avalike ürituste kõrval tehakse ka ainult kogukonnale mõeldud ühisüritusi – toimuvad külapäevad, külajaanituli. TAK koostöös KKS-iga korraldab iga kvartal min ühe kogukonnale suunatud ürituse, mis ei ole klassikalise muusika kontsert.
Kogukond on ja tunneb ennast kaasatuna, tehakse ühistegevusi ja on tekkinud ühine arusaam, kuhu Kuremaa liigub. Kompromissid on leitud.	Külaselts viib ellu Kuremaa turundus- ja teavitustegevusi.	Koduleht puudub. Logo vajab uuendamist.	Infovahetus kuremaalaste vahel on paranenud. Valminud on kogu asula infot koondav koduleht. Kuremaale valmib uus logo. Kuremaal on mitteavalik kogukonna kooskäimise koht nii vabas õhus kui siseruumides.

			(Kuremaa rand on ainus avalik rand Jõgevamaal.)
Kogukond on ja tunneb ennast kaasatuna, tehakse ühistegevusi ja on tekkinud ühine arusaam, kuhu Kuremaa liigub. Kompromissid on leitud.	Tehakse koolitusi, seminare, õppereise.	1 koolitus ja 1 õppereisi aastas	Meie-tunde loomiseks ja inspiratsiooniks toimuvad ühised koolitused ja õppereisi min 1 koolitus ja 1 õppereisi aastas.
Kuremaal on rahulik, vaikne ja turvaline elada igas vanuses.		Generaator puudub	Soetatud on generaator.
Külas on juurdunud loodusthoidv mõtteviis. Kuremaal elavad inimesed on rõõmsad ja rahulolevad ning terviseteadlikud.	KKS teeb ühishanke KÜ-dele	Generaatorid puuduvad	Generaatorid KÜ-le
Külas on juurdunud loodusthoidv mõtteviis. Kuremaal elavad inimesed on rõõmsad ja rahulolevad ning terviseteadlikud.	Õhutada eramajaomanikke päikesepatareidel töötavaid muruniidukeid kasutusele võtma. (Ühtlasi aitab see leevendada ka niidukitest tulevat müraprobleemi.)	Hea tava kokkulepe puudub	Koostame asula hea tava/ühiskondlik kokkulepe.

4.2.3 Turismiarendus ja sündmused

Eesmärk: Turismi arendes tunneb ennast hästi nii kogukonnaliige kui külastaja. Kuremaa on tuntud ja eristuv sihtkoht Eestis. Ürituste korraldamisel on suurem rõhk tervislikku eluviisi propageerivatel ja loodusthoidvatel sündmustel.

Eesmärk	Tegevus	Algtase	Sihttase
Kuremaa on tuntud ja eristuv sihtkoht Eestis.	Turismiteenused on paremini välja arendatud.		Aastas tekib juurde 1 uus turismiteenus (nt rattalaenus,

	Osaleme lossi arengukava uuendamisel. Tegeletakse turismitoodete iketeerimisega koostöös TAK-ga.		elektrirattad) või pakett. Puhkemajandus pakub tööd kohalikele aastaringselt. Kuremaale tekib 1 uus söögikoht.
Ürituste korraldamisel on suurem rõhk tervislikku eluviisi propageerivatel ja loodushoidvatel sündmustel.			Kuremaal on head sportimisvõimalused.
Kuremaa on tuntud ja eristuv sihtkoht Eestis.	Arendatakse veeturismi, järv on paremini ära kasutatud.	Järvelaev puudub	Järvel sõidab taas järvelaev.
Ürituste korraldamisel on suurem rõhk tervislikku eluviisi propageerivatel ja loodushoidvatel sündmustel.	Mürarikaste ürituste korraldajad räägivad enne ürituse toimumist külaseltsiga läbi tingimuste osas.		Ürituste korraldajad arvestavad kohalike elanikega.
Ürituste korraldamisel on suurem rõhk tervislikku eluviisi propageerivatel ja loodushoidvatel sündmustel.	Jätkatakse aktiivselt ürituste korraldamisega. (Vt sündmuste kalendrit.)		Maineüritused loovad positiivset kuvandit külastajate seas, mida mõõdame sotsiaalmeedias <i>engagementi</i> järgi. Tekib uus üritus või festival.

4.05 Strateegia skeem

4.4 Arukad lahendused

4.4.1 Tegevuskava

Fookusteema	Tegevus	Vastutaja	Aeg	Rahastusallikas
Avalik ruum	KKS vaatab üle asula üldplaneeringu ja ehitustingimused ja teeb oma ettepanekud üldplaneeringusse. Mh märgitakse ära uue poe asukoht.		mai/juuni	
	Arutame läbi, millise valdkonna töökohti Kuremaale soovime.		juuni	
	Kuremaa randa uus mänguväljak	Jõgeva VV	juuni	LEADER
	Koostöös vallaga selgitatakse välja torni omanike edasised plaanid ja maja seisukord ning vajadusel sanktsioneeritakse omanikke.		sügis	
	Kuremaale tehakse ruumikava või luuakse Kuremaa funktsionaalne ruum		sügis 2022	LEADER
	KLA-le tehakse uus arengukava	KLA	2022	
	vald müüb elamukrunte	Jõgeva VV	2026	
	renoveeritakse Torn		2027	
	ehitatakse uus üürimaja		2027	üürimajade programm
	ehitatakse uusi eramaju		2027	eramajade omanikud
Rahulolev kuremaalane	„Teeme“ ära talgud	KKS	07.mai	tegevustoetus
	Veskipidu DJ Raul Soodla ja Ringo Staar	KKS	7.05 kell 21	
	Regulaarsed juhatuse koosolekud	KKS		
	Kevadel räägitakse läbi Jõgevatreffi korraldajatega.	KKS	kevad	
	külajaanituli	KKS	juuni	tegevustoetus
	Eramajadele päikeseplatadeid töötavad muruniiduk-robotid – leevendab ka niidukitest tekkivat müra.	KKS	juuni	eramajade omanikud
	generaatorid KÜ-dele	KKS	august	KÜ-d
	külakonverents	KKS	okt	KOP, KULKA
	vaatame tegevuskava üle	KKS	november	
	Kuremaa turundamine	KKS	igakuiselt	
	ühisarutelud erinevate asutuste vahel		min 1x aastas	
	generaator		2023	LEADER
	uued pingid ja kiigud		2023	LEADER
	koolitus		iga aasta	LEADER, KOP
	õppereis		iga aasta	LEADER
	osalemine maakonna, LEADER ja valla uue strateegia, maakonna mainekujunduskava loomisel	KKS	2022	
	vaatame tegevuskava üle		november	
	uus logo	KKS	sügis	
	uus koduleht	KKS	2024	
	kriisijuhtimiskava koostamine	KKS	2024	
	koostatakse hea tava kokkulepe	KKS	2024	
	uutel meetmetel silma peal hoidmine	KKS	jooksvalt	
KÜ-de rekonstrueerimine	KÜ	2027	Kredex	
Turismiarendus ja sündmused	sündmuste korraldamine (vt sündmuste kalendrit)	sündmuse korraldaja	iga kuu	LEADER, KOP
	lossi arengutes kaasa mõtlemine (aastal 2022 projekteerimistingimused peahoone siseruumidele)	TAK		MATA
	Mürarikaste ürituste korraldajad räägivad enne ürituse toimumist külaseltsiga tingimuste osas läbi.	sündmuse korraldaja	enne üritust	
	"Vaino sarale" kasutuse leidmine			
	veepäev	KKS	iga suvi	turvalisus
	nartsissifestival		aprill v mai	

4.05.2 Alates 1. mai 2022 toimuvad üritused Kuremaal

Kuremaa on Jõgeva valla suvekeskus.

MAI
27.04- 3.05 Kuremaa käsitööringi 10. hooaja tööde näitus lossis
7.05 „Teeme“ ära talgud
7.05 kell 21 Veskipidu DJ Raul Soodla ja Ringo Star
19.05 Kontsert LAULA
28.05 Maikuu viimane laupäev Kuremaa Lossis: näituse avamine, kontsert, mälumäng
29.05 Laste rattasõit
MATK 12X ümber järve sarjast
JUUNI
21.06 Suvekeskus KUREMAA avamine rannas - Naised köögis KONTSERT jaaniõhtu
22.06 Eesti meistrivõistlused eraldistardis (start lossi eest, Eesti Jalgratturite Liit)
23.06 Kuremaa jaanituli
MATK 12X ümber järve sarjast
JUULI
Külapäev
9-10.07 Külastusmäng UNUSTATUD MÕISAD 2022
13.07 Heinari tähetund - Andres Dvinjaninov monoetendus Teatriaidas
13.07 Kuremaa rahva ekskursioon Ida-Virumaale
16.07 Kuremaa tehnikumi kokkutulek
28-31.07 Jõgevatreff
30.07.2022 Jõgevatreff paraad + kontsert Jõgeva Kultuurikeskus / MTÜ Jõgeva MC
30-31.07.22 Külastusmäng UNUSTATUD MÕISAD 2022
MATK 12X ümber järve sarjast
AUGUST
6.08 „Memme-Taadi pidu „Kaugel külas...““
12.08 ÖÖülikool Kuremaa pargis
13.08 Külastusmäng Unustatud mõisad 2022 ja Kuremaa Lossi KOHVIKU PÄEV
19.08 kell 22.00 Uku Suviste KONTSERT
20.08 Küüslaugufestival
MATK 12X ümber järve sarjast
27.august Triathlon Estonia 2022
14.august Jõgeva Rattaralli
SEPTEMBER
Laste sügisjooks
18.09 Vooremaa Poolmaraton
9-11.09 Saaremaa harrastusteatrid Kuremaal – teatridessant
54. Ümber Kuremaa järve jooks

MATK 12X ümber järve sarjast
OKTOOBER
Alustavad tööd huviringid.
22.10 Hõimupäeva kontsert
MATK 12X ümber järve sarjast
NOVEMBER
27.11 1.advendiküünla süütamine ja kontsert
MATK 12X ümber järve sarjast
DETSEMBER
18.12 Jõulukontsert
30.12 Aastalõpupidu ansambliga Teine Mees
MATK 12X ümber järve sarjast

5. JUHTIMINE JA SEIRE

Strateegia elluviimises osalevad organisatsioonid on:

1. Kuremaa Külaselts – 7 juhatuse liiget moodustavad strateegia uuendamise juhtgrupi
2. Jõgeva vallavalitsus on kaasatud töörühma.
3. TAK on kaasatud töörühma.
4. Ujula on kaasatud töörühma.
5. Jensel on kaasatud juhtgruppi.
6. Jt aktiivsed kaasamõtled on kaasatud töörühma.

Strateegia täitmise analüüs tehakse ruumikava/Kuremaa funktsionaalse ruumi valmides ja iga aasta lõpus. Lisaks on oma arengukavasid uuendamas Jõgeva vallavalitsus, KLA ja TAK. Külaselts osaleb ka nende uute dokumentide välja töötamises ja korrigeerib vastavalt vajadusele oma strateegiat.

Üldkoosolekutel antakse tegevuskava täitmise kohta ülevaade. Tervikuna hinnatakse strateegia tulemuslikkust 2027. aastal, mil alustatakse ka uue arengukava loomist.

Tegevus	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Tegevuse täitmise seis	Vastutajate kommentaar